ARREST GRONDWETTELIJK HOF INZAKE HOGER BEROEP IN STRAFZAKEN

Wanneer men betrokken is een strafzaak, voor de Politierechtbank of de Correctionele Rechtbank, heeft men in principe 30 dagen de tijd om na de uitspraak (in eerste aanleg) in hoger beroep te gaan.

Dit is niet meer dan de toepassing van artikel 203 Sv.

Het vonnis wordt op de door de Rechtbank bepaalde zitting uitgesproken en vanaf dan loopt die beroepstermijn van 30 dagen.

Waar voor Corona (de advocaten van) de betrokken partijen zelfs niet automatisch kopie kregen van die rechterlijke beslissing is dit nu anders geregeld. Men ontvangt enkele dagen na de uitspraak een kopie van die beslissing.

Ongeacht de datum waarop men die beslissing ontvangt, loopt de beroepstermijn vanaf de datum van het vonnis.

Het Grondwettelijk Hof diende zich in een arrest dd. **22 oktober 2026** uit te spreken over de vraag of de regeling uit artikel 203 Sv. wel in overeenstemming is met het gelijkheidsbeginsel, het recht op een eerlijk proces, toegang tot de rechtbank en artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De beslissing hieromtrent is de volgende:

> *3. De artikelen 172 en 203 van het Wetboek van strafvordering schenden de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens,* ***enkel in zoverre zij ertoe leiden dat de termijn om hoger beroep in te stellen tegen een op tegenspraak gewezen vonnis een aanvang neemt vanaf de uitspraak, zelfs wanneer de veroordeelde naar aanleiding daarvan niet is geïnformeerd over de mogelijkheid om dat rechtsmiddel aan te wenden, noch over de wijze waarop en de termijn waarbinnen zulks dient te gebeuren****.*
>
> *4. De ontstentenis van een wetsbepaling die vaststelt op welke wijze de voormelde informatie met betrekking tot de rechtsmiddelen aan de veroordeelde dient te worden meegedeeld, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.*
>
> *5. De gevolgen van de artikelen 172 en 203 van het Wetboek van strafvordering worden gehandhaafd totdat de wetgever een regeling aanneemt die de vastgestelde ongrondwettigheid verhelpt,* ***en uiterlijk tot en met 31 december 2026.****"*

Het Grondwettelijk Hof is dus van oordeel dat artikel 203 (en 172) Sv. niet in overeenstemming is met de Grondwet wanneer men vaststelt dat die termijn van 30 dagen om hoger beroep in te stellen automatisch start, ook wanneer de veroordeelde niet is ingelicht over de mogelijkheid om het rechtsmiddel van hoger beroep aan te wenden, noch over de termijn binnen dewelke men die mogelijkheid heeft.

Ook het feit dat de wijze van hoger beroep niet aan die veroordeelde is medegedeeld, is voor het Grondwettelijk Hof een juridisch probleem nu de beroepstermijn wel automatisch loopt.

Het Grondwettelijk Hof stelt:

> *"De vermelding van het bestaan van rechtsmiddelen in de betekening van een jurisdictionele beslissing is **een essentieel element van het algemeen beginsel van behoorlijke rechtsbedeling** en van **het recht op toegang tot de rechter**.*
>
> *Het recht op een **eerlijk proces** vereist immers niet alleen dat de mogelijkheden en termijnen om rechtsmiddelen aan te wenden, duidelijk worden gesteld, maar ook dat zij zo expliciet mogelijk aan de rechtzoekende ter kennis worden gebracht.*
>
> *Dat is precies het doel zelf van een betekening, namelijk de rechtzoekende inlichten."*

Het Grondwettelijk Hof stelt dus dat de veroordeelde meer informatie moet ontvangen, samen met de rechterlijke beslissing, omtrent zijn mogelijkheden om hoger beroep in te stellen.

Zowel de mogelijkheid om hoger beroep aan te tekenen, de wijze waarop dit moet gebeuren als de termijn binnen dewelke dit moet gebeuren dient aan die veroordeelde medegedeeld te worden.

In de huidige regeling ontvangt men dus enkele dagen na de uitspraak een kopie van dat vonnis zonder dat er hierbij aanvullende info wordt gegeven over de mogelijkheid van hoger beroep.

Het Hof gaat verder:

> *"Het feit dat een op tegenspraak gewezen vonnis in strafzaken niet dient te worden betekend aan de veroordeelde opdat de beroepstermijn begint te lopen, neemt niet weg dat **het recht op een eerlijk proces ook in zulk een situatie vereist dat de mogelijkheden en termijnen om rechtsmiddelen aan te wenden, zo expliciet mogelijk aan hem ter kennis worden gebracht.**"*

Het Hof verwijst verschillende keren naar het recht op een eerlijk proces, zoals vermeld in het EVRM, om voor te houden dat die informatie sowieso aan die veroordeelde partij moet worden medegedeeld.

Zo niet, schendt dit de rechten van de veroordeelde, aldus het Grondwettelijk Hof:

> *"Bijgevolg wordt **het recht op toegang tot de rechter**, zoals gewaarborgd bij artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, **geschonden** in zoverre aan de **veroordeelde niet de mogelijkheid om hoger beroep in te stellen tegen een op tegenspraak gewezen vonnis en de toepasselijke termijn worden meegedeeld**."*

Het Hof stelt dus dat artikel 203 Sv. in dat geval ongrondwettelijk is terwijl ook de afwezigheid van een wetsbepaling die voorhoudt hoe die informatie aan de veroordeelde moet worden medegedeeld, ongrondwettelijk is:

> *"De vastgestelde ongrondwettigheid dient gedeeltelijk te worden toegeschreven aan het in het geding zijnde artikel 203 van het Wetboek van strafvordering, in zoverre die bepaling ertoe leidt dat de termijn om hoger beroep in te stellen een aanvang neemt vanaf de uitspraak, zelfs wanneer de veroordeelde naar aanleiding daarvan niet is geïnformeerd over de mogelijkheid om dat rechtsmiddel aan te wenden, noch over de wijze waarop en de termijn waarbinnen zulks dient te gebeuren.*

Voor het overige vloeit die ongrondwettigheid voort uit de ontstentenis van een wetsbepaling die vaststelt op welke wijze de voormelde informatie met betrekking tot de rechtsmiddelen aan de veroordeelde dient te worden meegedeeld."

Teneinde ervoor te zorgen dat er geen chaos of onduidelijkheid ontstaat over de vraag in welke mate die termijn van 30 dagen al dan niet loopt op basis van de huidige wetgeving, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat de wetgever tot **31 december 2026** de tijd heeft om de bestaande regeling aan te passen.

Immers stelt het Grondwettelijk Hof het volgende:

"De gevolgen van de artikelen 172 en 203 van het Wetboek van strafvordering worden gehandhaafd totdat de wetgever een regeling aanneemt die de vastgestelde ongrondwettigheid verhelpt, ***en uiterlijk tot en met 31 december 2026****."*

***

Het spreekt voor zich dat die beslissing van het Grondwettelijk Hof belangrijke gevolgen kan hebben voor de strafrechtelijke procedures in België.

Wanneer er discussie zou zijn over de tijdigheid van het ingestelde hoger beroep, kan elke veroordeelde uiteraard gebruik maken van deze uitspraak om voor te houden dat de termijn om hoger beroep in te stellen nog niet is verlopen.

De tijd zal uitwijzen of er vele veroordeelden zijn die dit arrest zullen aanwenden in een poging alsnog aan te tonen dat ze op tijdige wijze hoger beroep hebben ingesteld.

Uiteraard stelt zich de vraag of de Federale wetgever in staat zal zijn om tegen **31 december 2026** de wetgeving aan te passen aan dit arrest.

Gebeurt dit niet, zal er vanaf **01 januari 2027** wel sprake zijn van chaos en zal dit arrest uiteraard aanleiding geven tot heel wat procedurele discussies.

***

Willan Advocaten BV 30 oktober 2026